

nutí toto má se státi nikoli v řízení sporném, nýbrž na základě šetření v řízení nesporném, vždyť nejde tu o vymáhání sporného soukromého práva, nýbrž o správní opatření, o němž dokonce i hřebí a rozhodčí mohou rozhodnouti. Také v případě tomto — ať se už pohlíží na prosbu žalobní jen jako na prosbu o plnění náhrady poměrných nákladů k potřebným opravám a o dání zálohy — nelze přehlédnouti, že žalované uznávají, že je třeba nějakých oprav, zdráhají se však na ně přispěti pro nepoměr výše nákladů na opravy ku skutečné ceně domku a prohlásily, že jsou ochotny zrušiti posavadní společenství. Jest tu tedy případ Šu 834 obč. zák. a nutno tu v nesporném řízení, jak už výše uvedeno, postupovati a rozhodnouti.

Čís. 2189.

Domovského práva v obci pobytu nabývá se dnem, kdy u této obce bud' novým příslušníkem anebo posavadní domovskou obcí byla podána žádost za přijetí do domovského svazku.

(Rozh. ze dne 23. ledna 1923, Rv I 374 '22.)

Anna J-ová byla původně příslušna do obce R. K žádosti této obce ze dne 22. června 1920, řízené na obec S., bylo výměrem okresní politické správy ze dne 3. června 1921 rozhodnuto, že Anna J-ová patří domovským právem do obce S. Rozhodnutí to nabylo dnem 6. července 1921 moci práva. Ježto obec R. nechťela přispívati na výživu Anny J-ové, stařeny 84leté, poskytoval jí žalobce nutnou výživu a domáhal se pak za dobu od 1. srpna 1920 do 6. července 1921 náhrady nákladu na obci R. Procesní soud prvního stádu žalobu zamítl. Důvody: Dle Šu 1 zákona ze dne 5. prosince 1896, čís. 222 ř. zák. nabývá se domovského práva výslovným přijetím v domovský svazek. Toto výslovné přijetí nemůže dle Šu 2 cit. zák. býti odepřeno státnímu občanu, který vyhověl podmínkám zákona. Zákonodárce nikde nestanoví, kterou dobu je pokládati za rozhodnou pro přijetí v domovský svazek. Uváží-li se ustanovení Šu 2 zákona, že za jistých okolností musí domovské právo býti přiznáno, tak že tu již skutečně jest, nelze pochybovati o tom, že nové domovské právo tu jest dříve ještě než ono výslovné přiznání se stalo. Rozhodujícím je podání žádosti za přiznání domovského práva. V době podání žádosti, jde-li o domovské právo, jež musí býti přiznáno, byly tu již všechny náležitosti, jichž žádá § 2 zákona, čili v době podání žádosti domovské právo u nové obce tu již skutečně bylo. Uváží-li se dále, že by obce, ač by tu byly veškeré náležitosti Šu 2 zákona, oddalující různým způsobem vyřízení takových žádostí, svalovaly povinnosti své na bedra jiných obcí, jest jisto, že nebylo úmyslem zákonodárce prospívati takovým obcím. Soud je toho názoru, že, přizná-li se na žádost někomu domovské právo, jest rozhodnou doba podání žádosti. Neboť přiznání domovského práva nemá ráz konstitutivní, nýbrž deklaratorní. Ježto v tomto případě žádá žalobce náhradu výživného za Annu J-ovou na obci R. za dobu, kdy tato dle názoru soudu nebyla již příslušnicí této obce, musela žaloba býti zamítnuta. O d v o l a c í s o u d

rozsudek potvrdil z těchto důvodů: Dle §u 1 zákona ze dne 5. prosince 1896, čís. 222 ř. zák., kterým zrušeny byly §§ 8, 9 a 10 zákona ze dne 3. prosince 1863, čís. 105 ř. zák., nabývá se práva domovského výslovným přijetím v domovský svazek. Toto výslovné přijetí nemůže dle §u 2 zákona býti odepřeno státnímu občanu, který vyhověl podmínkám stanoveným v tomto §u. Soud stolice prvé zjistil, že okresní politickou správou uznána byla na žádost žalované obce, podanou, jak nesporno, u obce S. dne 22. června 1920, domovská příslušnost Anny J-ové právo-
platně v S. Vychází to z nálezu jmenované okresní politické správy ze dne 3. června 1921. Kterou dobu pokládáti je za rozhodnou pro přijetí do svazku domovského, zákon nestanoví. Soud odvolací sdílí však plně názor soudu procesního, že rozhodující dobou jest doba podání žádosti za přiznání práva domovského. V tomto případě byly splněny v době podání žádosti o právo domovské pro Annu J-ovou v nové obci všechny podmínky, jež žádá § 2 zákona, takže domovské právo Anny J-ové u nové obce v době podání žádosti tu ve skutečnosti již bylo a právem poukázal prvý soud k tomu, že přiznání domovského práva má zde ráz deklaratorní a nikoli konstitutivní. Když tedy byla Anna J-ová příslušnicí obce S. již od doby podání zmíněné žádosti t. j. 22. června 1920, neprávem domáhá se žalobce náhrady výživného dle §u 1042 obč. zák. na Annu J-ovou vynaloženého, na žalované obci za dobu od 1. srpna 1920 a právem nebylo prvé soudem žalobě jeho vyhověno.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

S hlediska dovolacího důvodu čís. 4 §u 503 c. ř. s. vytýká žalobce, že je nesprávným názor nižších stolic, že Anna J-ová byla příslušnicí obce S. již od doby podání žádosti žalované obce R., t. j. ode dne 22. června 1920, a snaží se dovoditi, že J-ová byla příslušna do R. až do doby, kdy rozhodnutí okresní politické správy ze dne 3. června 1921 nabylo právní moci. Dovolání není v právu. Dle zjištěného skutkového děje zamítla obec S. usnesením ze dne 14. prosince 1920 žádost žalované obce R. ze dne 22. června 1920, by přijala Annu J-ovou, splnivší podmínky §u 2 zákona ze dne 5. prosince 1896 čís. 222 ř. zák., do domovského svazku, do kteréhožto usnesení podala žalovaná obec 4. ledna 1921 odvolání k okresní politické správě, jež vyhověla tomuto odvolání a rozhodnutím ze dne 3. června 1921 uznala domovské právo Anny J-ové v obci S. Předem jest vyřešiti otázku, jaké jsou účinky tohoto rozhodnutí okresní politické správy, jemuž nebylo odporováno a jež se tudíž stalo právoplatným. A tu dlužno přisvědčiti názoru obou nižších stolic, že rozhodnutí to má jen význam deklaratorní, nikoli konstitutivní, neboť nárok na přijetí do domovského svazku obce pobytu jest nezávislým na vůli obce, poněvadž vyplývá ze zákona samého, a řízení, které o žádosti za přijetí do domovského svazku obce pobytu, podané ať už osobou oprávněnou nebo dosavadní obcí domovskou (§ 3 zákona ze dne 5. prosince 1896, čís. 222 ř. zák.) bylo zahájeno, má jen ten účel, aby bylo zkoumáno, a zjištěno, zdali v době, kdy byl nárok vznesen, byl dle zákona po právu, čili nikoliv. Z toho ovšem, zejména se zřetelem k tomu,

že nárok ten nezávisí na jiných podmínkách než zákonem proň stanovených (§ 2 zákona), plyne, že právní závěr z konaného šetření musí se odnáseti zpět k době, kdy byl nárok uplatněn, a proto, byl-li uznán ať již usnesením obce pobytu nebo na jeho místo nastupujícím rozhodnutím politického úřadu správního, sluší dobu p o d a n é ž á d o s t i pokládati za dobu, ve které dotyčná osoba vstoupila do domovského svazku obce pobytu. Správně proto usoudily obě nižší stolice, že Anna J-ová nabyla domovského práva v S. již dnem podání shora uvedené žádosti, tedy dnem 22. června 1920 a nikoliv teprve, jak mylně za to dovolatel má, ode dne pravomoci zmíněného rozhodnutí okresní politické správy. Soud první stolice rozhodoval o žalobcově nároku na základě tohoto stavu, jak byl zjištěn v době skončení ústního přelíčení a měl v době vynesení rozsudku, kterážto doba jest podle §u 406 c. ř. s. směrodatna, v rukou shora zmíněné rozhodnutí okresní politické správy. Když tedy Anna J-ová byla příslušnicí obce S. již od doby podání oné žádosti, t. j. ode dne 22. června 1920, neprávem domáhá se žalobce náhrady výživného dle §u 1042 obč. zák. na Annu J-ovou vynaloženého na žalované obci R. za dobu, kdy již nebyla příslušnicí této obce, nýbrž patřila domovským právem do S., neboť žalované obci nedostává se pasivní legitimace ke sporu.

Čís. 2190.

Není vyloučeno, by manželé, zrušivše fakticky manželské společenství, nedohodli se smírem o výživném. Nárok manželky na výživné jest nárokem soukromoprávním. Clausula rebus sic stantibus při takovémto smíru.

(Rozh. ze dne 23. ledna 1923, Rv I 401/22.)

Manželé zrušili dne 27. července 1920 fakticky manželské společenství, při čemž se manžel zavázal smírem platiti manželce 80 Kč měsíčně. Žalobě manželky o zvýšení výživného na 200 Kč měsíčně, zadané v říjnu 1920, procesní soud první stolice vyhověl, maje za to, že smír o výživném byl neplatným dle §u 879 obč. zák., ježto se jím obcházel ustanovení §u 93 obč. zák. (rozh. býv. nejv. soudu ze dne 31. května 1910, Gl. U. 5089) a že povinnost manželova, vyživovati manželku, jest dle §u 91 obč. zák. bezpodmínečnou a neobmezenou (rozh. býv. nejv. soudu ze dne 26. února 1918, J. Blätter 1919 str. 110 a ze dne 2. října 1917 Gerichtshalle 1917 čís. 45). O d v o l a c í s o u d žalobu zamítl. D ů v o d y: Skutečnost, že mezi stranami byl uzavřen smír ohledně výživného žalobkyně, jest nesporná. Soud první stolice nepokládá tuto okolnost za závažnou, vycházejí z právního stanoviska, že smír s obsahem, jak jej žalovaný tvrdí, jest obcházením §u 93 obč. zák. a z toho důvodu neplatným. S tímto názorem soud odvolací nemůže souhlasiti. Svémocné zrušení manželského společenství nemá sice právního účinku, avšak nikde v zákoně není zakázáno, aby manželé i za trvání manželství se nedorozuměli o výživném, zejména když § 1382 obč. zák. takového zákazu neobsahuje. Vyživovací povinnost manželova dle §u 91 obč. zák. jest sice rázu donucovacího, má však za předpoklad, že manželka